

Beslut om Riktlinjer för uppdragsutbildning

Beslut

Linköpings universitet (LiU) fastställer med detta beslut bilagda *Riktlinjer för uppdragsutbildning*, som ersätter tidigare version med diarienummer LiU-2018-01557 och gäller från och med den 11 mars 2019 och tillsvidare.

Detta beslut ska införas i Linköpings universitets regelsamling.

Bakgrund

Det har visat sig att kapitel 2.6 i Riktlinjer för uppdragsutbildning (LiU-2018-01557) inte helt överensstämmer med gällande delegationsordning och därför krävs en revidering av nämnda avsnitt, vilket sker i och med detta beslut. Vidare har det visat sig att det finns ett behov av stöd i bedömningen av hur uppdragsutbildning kan säljas, vilket ges i en schematisk bild som läggs som bilaga till den version av riktlinjerna som här beslutas.

Handläggningen av beslutet

Beslut i detta ärende har fattats vid rektors beslutsmöte i närvaro av universitetsdirektör Kent Waltersson, chefsjurist Christina Helmér, studeranderepresentanten Sofia Ritenius och rektors sekreterare Maria Fält efter föredragning av Sabrina Thelander, enhetschef för Uppdragsutbildningsenheten vid universitetsförvaltningen. I ärendets beredning har universitetsjuristerna Caroline Taube och Malin Wahlberg deltagit.

Helen Dannetun

Sabrina Thelander

Kopia till:

Universitetsledningen
Dekaner
Prefekter
Fakultetskanslier
UDL
Internrevisionen
De fackliga organisationerna
LiU-Nytt
Regelsamlingen

Riktlinjer för uppdragsutbildning

Inledning

I sitt utbud av utbildningar ska LiU ta fasta på allas kapacitet att lära under hela livet och i alla de miljöer som de vistas i, från förskola till yrkesliv. Därför bedriver LiU uppdragsutbildning – poänggivande och icke-poänggivande - utifrån följande vision:

Uppdragsutbildning i samverkan – för ett livslångt lärande på vetenskaplig grund och för kvalificerade analyser av nuvarande och framtida kompetensbehov.

Med ambitionen att uppnå en ökad volym av uppdragsutbildning beslutade LiU 2017 (LiU-2017-02278) om en ny strategi för uppdragsutbildning. Strategin innefattar utvecklingen av nya arbetssätt och rutiner i en ny organisation. Från och med den 1 januari 2018 organiserar sig LiU på ett sätt som gör det möjligt för institutionerna och fakulteterna att utveckla och erbjuda uppdragsutbildning med stöd av och drivkraft från en universitetsgemensam uppdragsutbildningsenhet, (nedan kallad LiU Uppdragsutbildning), som är organisatoriskt placerad på universitetsförvaltningen. LiU Uppdragsutbildning tecknar avtal med uppdragsgivare för all uppdragsutbildning vid LiU.

De lokala riktlinjer som presenteras i detta dokument ersätter de tidigare lokala riktlinjerna för uppdragsutbildning (LiU-2011-00651). Arbetet med riktlinjerna har gjorts efter beslut (LiU-2017-02278), för att riktlinjerna tydligt ska harmoniera med innebörden i ovan nämnda strategi och återspegla LiU:s intentioner avseende uppdragsutbildning.

Riktlinjerna är utformade i enlighet med de regler om uppdragsutbildning som återfinns i förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (SFS 2002:760) och i Universitets- och högskolerådets föreskrifter om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (UHRFS 2013:11). Förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor gäller för de universitet och högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen. Universitets- och högskolerådet har rätt att meddela ytterligare föreskrifter som behövs för tillämpning av förordningen.

Innehåll

1	Uppdragsutbildning – syfte och definition.....	3
1.1	Syfte med uppdragsutbildning.....	3
1.2	Definition av uppdragsutbildning.....	3
2	Regler och riktlinjer för uppdragsutbildning.....	5
2.1	Gällande regelverk och mallar	5
2.2	Inrättande av uppdragsutbildning.....	6
2.3	Anknytning till examensrätten	6
2.4	Vem kan vara uppdragsgivare?.....	6
2.5	Deltagare.....	7
2.5.1	Vilka är deltagarna?	7
2.5.2	Särskilda villkor för deltagare	7
2.5.3	Krav på deltagares förkunskaper	8
2.6	Avtal.....	8
2.6.1	Skriftliga avtal	8
2.6.2	När uppdragsgivaren är annan statlig myndighet	8
2.6.3	Avtal genom mellanhand	9
2.6.4	LiU som avtalsskrivande part	9
2.7	Avgifter och full kostnadstäckning	10
2.8	Bemannings.....	11
2.9	Utbildningsverksamhet i relation till anställdas bisysslor.....	12
2.10	Uppdragsutbildning visavi ordinarie utbildning	12
2.11	Övriga regler i korthet.....	13
3	Kategorier av uppdragsutbildning vid LiU	14
3.1.1	Skräddarsydd uppdragsutbildning	14
3.1.2	Öppen uppdragsutbildning.....	14
4	LiU:s organisation för uppdragsutbildning	15
4.1	Ansvarig institution	15
4.2	Ansvarig fakultet.....	17
4.3	LiU Uppdragsutbildning.....	17
5	Studieadministrativa rutiner	19
5.1	Kurs- och utbildningsplaner.....	19
5.2	Anmälan och registrering	19
5.2.1	Anmälan.....	19
5.2.2	Registrering.....	20
5.3	Rapportering av resultat.....	20
5.4	Tillgodoräknande, kursbevis och intyg.....	20
5.5	Ansvar för utvärdering.....	21

1 Uppdragsutbildning – syfte och definition

1.1 Syfte med uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning inom högskolan är en sedan lång tid tillbaka etablerad företeelse, som kompletterar den grundläggande högskoleutbildningen. Syftet med att utveckla och bedriva uppdragsutbildning är att främja det livslånga lärandet och bidra till att arbetsmarknaden kan tillföras ytterligare kompetens.

LiU ser flera positiva konsekvenser av att bedriva uppdragsutbildning:

- Uppdragsutbildning kan bidra till att LiU:s lärare och forskare får mer kunskap om yrkeslivets viktiga utmaningar och frågor, vilket de kan använda som bas för utveckling av annan utbildning och för forskning som bedrivs vid LiU.
- Uppdragsutbildning kan medföra viktig kompetensutveckling för dem som arbetar med ordinarie utbildning och forskning, så att dessa verksamheter utvecklas på ett gynnsamt sätt.
- Uppdragsutbildning kan möjliggöra en breddad verksamhet vid LiU, och en positiv bieffekt kan bli att lokaler, utrustning med mera kan komma till användning, ännu mer än idag.
- Arbetet med uppdragsutbildning kan leda till andra samverkansaktiviteter.

Uppdragsutbildning är en del av samverkansuppgiften och ska bidra till kvalitetsutvecklingen av verksamheterna vid universitetet. Uppdragsutbildning ska kännetecknas av lika hög kvalitet som utmärker den reguljära utbildningen och bör utformas i nära samarbete med denna.

LiU ska verka för långsiktiga relationer med uppdragsgivare av uppdragsutbildning. I dialog med uppdragsgivaren ska LiU utforma kurser utifrån beställarens specifika behov. Uppdragsutbildning vid LiU vänder sig till statliga och kommunala myndigheter och till landsting, företag och organisationer i och utanför Sverige.

I enlighet med gällande regelverk är LiU:s uppdragsutbildning inte vinstdrivande.

1.2 Definition av uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning är fort- och vidareutbildning som högskolor utför på uppdrag av extern part. Uppdragsutbildning beskrivs på olika sätt, till exempel som "kompetensutveckling", "skräddarsydd utbildning", "öppen uppdragsutbildning" eller "inspiration".

I förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor definieras uppdragsutbildning på följande sätt:

- Med uppdragsutbildning avses en utbildning som anordnas mot avgift från annan än en fysisk person för den som uppdragsgivaren utser (2 §).
- Skriftliga avtal ska tecknas mellan högskolan och uppdragsgivaren för all uppdragsutbildning (1 §).

Finansieringen och det särskilda sättet att utse deltagarna kännetecknar uppdragsutbildning. Uppdragsutbildning grundar sig alltid på ett avtal mellan högskolan och uppdragsgivaren. Avtalet ska vara skriftligt. Det får aldrig vara en fysisk person som betalar avgiften för en uppdragsutbildning och det är alltid uppdragsgivaren som utser deltagarna.

Utbildning som ska bedrivas som uppdragsutbildning vid LiU är¹:

- all utbildning som erbjuds till uppdragsgivare inom EES och som avser personalutbildning, utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl eller (när det rör offentliga uppdragsgivare) av biståndspolitiska skäl
- all utbildning som, oavsett skäl, erbjuds till offentliga uppdragsgivare utanför EES eller, för personalutbildning, till privata uppdragsgivare utanför EES.

Detta gäller oavsett om utbildningen är poänggivande eller inte.

Ett exempel på utbildning som inte ska förväxlas med uppdragsutbildning är grundläggande högskoleutbildning som grundar sig på avtal med annan högskola. Ett annat exempel är utbildning som anordnas mot avgift från universitet/högskola/utländskt lärosäte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), när utbildningen hos köpande lärosäte klassificeras som grundutbildning. Det säljande lärosätet ska i dessa fall klassificera utbildningen som 'beställd utbildning' och inte som uppdragsutbildning.

¹ Se även 2.5.1 nedan

2 Regler och riktlinjer för uppdragsutbildning

2.1 Gällande regelverk och mallar

De regler som styr uppdragsutbildningen är:

- Förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (2002:760);
- Universitets- och högskolerådets föreskrifter om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (UHRFS 2013:11);
- Avgiftsförordningen (1992:191);
- Förordning om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare, förskollärare och viss annan personal (2007:223);
- Förordning om hantering av statliga fordringar (1993:1138);
- Regleringsbrev;
- Lagen om offentlig upphandling (2016:1145);
- Förordning om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor (1993:1153).

Råd om tillämpning av regler:

- HSV (Högskoleverket) 2003 Tillsynsrapport uppdragsutbildning – en vägledning. Observera att bilagorna har fått uppdaterade versioner:
 - Bilaga 1: Förordningen har uppdaterats genom SFS 2017:206.
 - Bilaga 2: Har ersatts av UHRFS 2013:11.

Interna styrdokument:

- Hanteringsordning för uppdragsutbildning (beslut, dnr LiU-2018-03256): reglerar ansvar och befogenheter för institutionerna, fakulteterna och LiU Uppdragsutbildning;
- Beslut om OH för uppdragsutbildningsverksamhet vid LiU (dnr LIU-2017-02684).

Interna mallar:

- Avtal mellan LiU och uppdragsgivare;
- Kalkylmall för uppdragsutbildning;
- Intern överenskommelse mellan LiU Uppdragsutbildning och ansvarig institution.
- Mall för Utbildningsunderlag
- Mall för Kursplan för uppdragsutbildning
- Mall för Kursbeskrivning för uppdragsutbildning
- Mall för Översiktlig plan

2.2 Inrättande av uppdragsutbildning

LiU Uppdragsutbildning beslutar om inrättande av uppdragsutbildning, efter beredning av ansvarig fakultet och institution. Fakulteterna fastställer kursplan eller (för ett helt program) utbildningsplan för poänggivande uppdragsutbildning och tillser att kursbeskrivning finns för icke poänggivande uppdragsutbildning. I båda fallen tar institutionerna fram underlagen.

2.3 Anknytning till examensrätten

En högskola får bedriva uppdragsutbildning bara om den knyter an till sådan högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå som högskolan har examensrätt för. Högskolan kan utfärda examina endast för sådant som den har examensrätt för.

En uppdragsutbildning ska kunna vara anpassad till behoven hos en uppdragsgivare och samtidigt ha samma kvalitet som den grundläggande högskoleutbildningen. En uppdragsutbildnings innehåll och upplägg är något som uppdragsgivaren och LiU måste komma överens om i varje särskilt fall, samtidigt som LiU har ansvar för utbildningens kvalitet (se 2.2).

Som lokal riktlinje gäller att LiU ska vara återhållsamt med att åta sig uppdragsutbildning om innehållet i stora delar har en gymnasial karaktär. Samtidigt måste det ses som rimligt att en uppdragsutbildning som vänder sig till yrkesverksamma personer med visst tidsmässigt avstånd från tidigare utbildning, måste inledas med en repetition av stoff på gymnasial eller undantagsvis grundskolemässig nivå.

2.4 Vem kan vara uppdragsgivare?

Uppdragsutbildning är utbildning som anordnas mot avgift från annan än en fysisk person för den som uppdragsgivaren utser (2 § förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor).

Juridiska personer, sådana organisationer eller rättssubjekt som rättsordningen erkänner som subjekt för egna rättigheter och skyldigheter, kan alltså köpa uppdragsutbildning av högskolan. Juridiska personer kan vara antingen offentliga eller privata aktörer. Exempel på offentliga juridiska personer är stat och kommun. Exempel på privata juridiska personer är handelsbolag, kommanditbolag, aktiebolag (även statligt och kommunalt ägda), ekonomiska föreningar, ideella föreningar och stiftelser. Lagens skrivelse utesluter däremot *fysiska personer*, vilket innebär att varken enskilda privatpersoner eller enskilda näringsidkare kan köpa uppdragsutbildning.

Är uppdragsgivaren en offentlig juridisk person, såsom stat eller kommun, påverkas upprättandet av uppdragsutbildningen även av regler om offentlig upphandling.

Uppdragsgivaren och den som betalar måste inte nödvändigtvis vara densamma. Det är möjligt att teckna avtal med och planera en utbildning med t.ex. en branschorganisation som betalar för en utbildning, samtidigt som det är de enskilda medlemsföretagen som utser deltagare. Separata avtal ska tecknas med dessa uppdragsgivare i relevanta delar (t.ex. vilka förkunskaper deltagarna bör ha) och i avtalet anges att den för uppdraget utgående ersättningen enligt särskilt avtal erläggs av annan juridisk person.

2.5 Deltagare

2.5.1 Vilka är deltagarna?

För uppdragsgivare inom EES gäller att uppdraget ska avse personalutbildning eller utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl. När det rör offentliga uppdragsgivare kan uppdragsutbildning också anordnas av biståndspolitiska skäl.

Regeringen kan besluta om uppdragsutbildning, för en bestämd kategori personer, som inte är anställda hos uppdragsgivaren.

För länder utanför EES gäller att LiU får bedriva uppdragsutbildning på uppdrag av offentliga uppdragsgivare av vilket skäl som helst. För privata uppdragsgivare gäller att skälet måste vara personalutbildning. Utbildningen måste, liksom i andra fall, knyta an till den grundläggande högskoleutbildning som högskolan har examensrätt för.

Generellt gäller att LiU, innan avtal med en uppdragsgivare ingås, ska göra en kontroll av deltagarnas förhållande till uppdragsgivaren. Ansvaret att utföra denna kontroll ligger på LiU Uppdragsutbildning.

2.5.2 Särskilda villkor för deltagare

Deltagare i uppdragsutbildning är inte studenter i enlighet med högskoleförfattningarna och har därmed inte students rättigheter och skyldigheter. Det medför bland annat att högskoleförfordningens regler om disciplinära åtgärder inte gäller, varför LiU:s möjligheter att vidta disciplinära åtgärder bör skrivas in i avtal med uppdragsgivaren.

Deltagare har inte rätt till samma försäkringsskydd som studenter vid LiU, utan uppdragsgivaren ska garantera att det finns erforderliga försäkringar.

Alla dessa frågor ska regleras genom avtal mellan LiU och uppdragsgivaren.

2.5.3 Krav på deltagares förkunskaper

De som deltar i uppdragsutbildning får ges betyg och examens- eller kursbevis för poänggivande utbildning alternativt kursintyg för icke poänggivande utbildning, förutsatt att det ställs samma kvalitetskrav på uppdragsutbildningen som på grundläggande högskoleutbildning. Deltagare i uppdragsutbildning ges betyg och examens- eller kursbevis, även om de saknar behörighet för tillträde till grundläggande högskoleutbildning (6 § förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor). Reglerna avseende behörighet och urval i högskoleförordningen ska således inte tillämpas.

Eftersom det är uppdragsgivaren som utser deltagarna ska LiU inte utföra någon myndighetsutövande antagningsprövning. Det är dock tillrådligt att kommunicera kursens förkunskapskrav med uppdragsgivaren. Universitetet kan, i samråd med uppdragsgivaren, tydliggöra kursens förkunskapskrav och avtala om hur deltagare som inte uppfyller kraven kan medverka.

2.6 Avtal

Skriftliga avtal ska tecknas mellan högskolan och uppdragsgivaren för all uppdragsutbildning. En uppdragsutbildning grundar sig alltså på avtal mellan uppdragsgivaren och högskolan. Högskoleförfattningarna gäller inte fullt ut och frågor som rör deltagarna bör i stället regleras avtalsvägen.

2.6.1 Skriftliga avtal

Skriftliga avtal ska tecknas mellan universitetet och uppdragsgivaren för all uppdragsutbildning. Vid upprättande av avtal ska LiU:s avtalsmall för uppdragsutbildning användas. Undantag kan göras när uppdragsgivaren också har en rutin att följa som föreskriver att särskild avtalsmall ska användas. Avtalet ska granskas av LiU:s juristenhet innan undertecknande. Avtalet ska undertecknas av behörig firmatecknare vid LiU. LiU:s exemplar av undertecknat avtal, kopia på offerten/anbudet samt offertförfrågan/förfrågningsunderlaget ska diarieföras.

2.6.2 När uppdragsgivaren är annan statlig myndighet

Om uppdragsgivaren är en statlig myndighet är det i juridisk mening inte möjligt att teckna avtal eftersom båda parter (universitetet och den uppdragsgivande myndigheten) företräder den juridiska personen Staten. Normalt brukar man därför säga "överenskommelse" istället för "avtal". Eftersom begreppet "avtal" dock används genomgående i regelverket för uppdragsutbildning är det ändamålsenligt att hålla sig till samma term även om uppdragsgivaren är en statlig myndighet, varför samma skrivelser används i LiU:s avtalsmall oavsett motpart.

När båda parterna är statliga myndigheter kan parterna inte kan uppträda i tvistemål gentemot varandra, vilket medför att sedvanlig avtalsformulering om tvistelösning vid allmän domstol inte äger tillämpning när uppdragsgivaren är en statlig myndighet.

Notera att kommuner och landsting är egna juridiska personer och kan ingå avtal med LiU.

2.6.3 Avtal genom mellanhand

Det kan förekomma situationer när det är ändamålsenligt att mellanhänder såsom branschorganisationer eller fackliga organisationer samordnar kontakterna mellan universitetet och uppdragsgivaren.

Avtalsmässigt hanteras detta genom att mellanhanden uppträder som fullmäktig för någon av parterna eller att mellanhanden endast förmedlar kontakterna mellan universitetet och uppdragsgivaren.

När mellanhanden uppträder som fullmäktig och tecknar avtal för en parts räkning, krävs det att en skriftlig fullmakt upprättas mellan mellanhanden och den part som den företräder. När mellanhanden skriver avtal för uppdragsgivarens räkning ska LiU begära skriftlig kopia på fullmakten och bifoga denna med avtalet. När mellanhanden endast förmedlar kontakten, ska avtal i vanlig ordning tecknas mellan universitetet och uppdragsgivaren.

2.6.4 LiU som avtalsskrivande part

Behörighet att fatta beslut om avtal om uppdragsutbildning framgår av Universitetsdirektörens vidaredelegation av beslutanderätten i vissa allmänna avtalsärenden samt avtalsfrågor rörande utbildning och forskning m.m. Det finns ett undantag från detta: För uppdragsutbildning som till volymen inte är större än en halv dag och där beslutsfattande chef bedömer att lärare vid institutionen gör en "punktinsats", kan en institution välja att själv skriftligen avtala om och fakturera arbetsinsatsen.

Till avtal med uppdragsgivaren bifogas en av ansvarig fakultet fastställd utbildnings- eller kursplan alternativt en av institution fastställd kursbeskrivning (i de fall som dessa planer inte har hunnit fastställas bifogas en översiktlig plan, se

*Hanteringsordning för uppdragsutbildning vid LiU*²). Ansvarig institution använder befintliga mallar för ändamålet och lämnar erforderliga dokument till LiU Uppdragsutbildning.

För uppdragsutbildning som inte är längre än en halv dag lämnar ansvarig institution en översiktlig plan till LiU Uppdragsutbildning. Den bifogas till avtalet (mallen Översiktlig plan för uppdragsutbildning används).

Ansvarig institution och LiU Uppdragsutbildning skriver en intern överenskommelse som reglerar ansvar och ersättning.

Övriga arbetssätt och rutiner som beskrivs i *Hanteringsordning för uppdragsutbildning vid LiU* följs. LiU Uppdragsutbildning ansvarar för att uppdatera hanteringsordningen.

2.7 Avgifter och full kostnadstäckning

För uppdragsutbildning tillämpas avgiftsförordningen (1992:191). Enligt avgiftsförordningen beslutar universiteten själva om avgiftens storlek, men all uppdragsutbildning ska bedrivas enligt principen om full kostnadstäckning. Det betyder att samtliga direkta och indirekta kostnader ska täckas av den avgift som tas ut.

I rapporten *Hur ska högskolan öka uppdragsutbildningen* understryker SUHF att det måste finnas en ödmjukhet inför prissättningen: mallar och modeller är användbara, men att verkligen kunna ta ut ersättning motsvarande exakt full kostnadstäckning är inte praktiskt möjligt. En fullkostnadskalkyl kan dock ge en någorlunda rättvisande bild.

Exempel på kostnader som ska räknas med är lön och arvode för kursledare/projektledare, lön och arvode för lärare och administrativ personal, kompetensutveckling, kursutveckling, direkta och indirekta utvecklingskostnader, lokaler, resor, teknisk stöd, kursmaterial, förbrukningsvaror samt administrativa påslag (ex. OH samt kostnader för t.ex. utfärdande av kursbevis, registrering m.m.). I priset ska inte inräknas någon vinst.

² Hanteringsordning för uppdragsutbildning vid LiU (beslut dnr LiU-2018-03256), se <https://insidan.liu.se/uppdragsutbildning/regler-och-riktlinjer?caslogin=1&caslocale=sv&ticket=ST-1551105603051-o4XAz2GFPmS31u5UZPWxYXDyZ&l=sv>

LiU uppdragsutbildning ansvarar för att i samråd med ansvarig institution göra en kalkyl för varje uppdragsutbildning. Vid kalkylering ska fastställd kalkylmall användas.³ LiU Uppdragsutbildning ansvarar för att kalkylmallen uppdateras.

I överenskommelse mellan LiU Uppdragsutbildning och ansvarig institution regleras ansvars- och kostnadsfördelning. LiU Uppdragsutbildning och institutionen ansvarar solidariskt för att full kostnadstäckning ska uppnås och att den avgift som tas ut är korrekt.

2.8 Bemanning

Ett lärosäte ska kunna ta ett långsiktigt ansvar för att den uppdragsutbildning som erbjuds vilar på vetenskaplig grund och håller god kvalitet. Därför ska en väsentlig del av den kompetens, inom relevant ämnesområde, som krävs för att ge en uppdragsutbildning, finnas på lärosätet.

Uppdragsutbildning vid LiU ska i första hand bemannas med lärare och doktorander som är anställda vid LiU. Lärare bör inte arbeta med enbart uppdragsutbildning. Ansvarig institution ansvarar för bemanning och genomförande av en uppdragsutbildning. Institutionen bör i planeringen av en uppdragsutbildning inventera vilka kompetenser med relevans för utbildningen som finns på institutionen och på LiU.

Det kan uppstå situationer i vilka den kompetens som finns vid LiU behöver kompletteras. Det kan ske genom samarbete med andra lärosäten. När flera lärosäten samarbetar på detta sätt ska ett av dem vara huvudansvarigt. Mellan ansvarig institution vid LiU och det andra lärosätet skrivs ett avtal som klargör förhållandet mellan lärosätena. Det är också möjligt att i viss mån genom avtal anlita kompetens från andra organisationer, om de bedöms ha en specifik kunskap som är värdefull i den enskilda utbildningen.

När vi ska komplettera befintliga kompetenser, enligt ovan, kan vi antingen välja att anställa personen (i enlighet med anställningsordningen), eller i undantagsfall köpa in undervisningstjänster (i enlighet med riktlinjerna för anlitande av extern juridisk person). Vid köp av undervisningstjänster ska regler om upphandling och anlitande av extern juridisk person beaktas; institutionen har ansvar för att föra en dialog med LiU Uppdragsutbildning och för att vid behov kontakta Upphandlingsenheten och Juristenheten på Universitetsförvaltningen.

³ Beslut om kalkylmall (dnr LiU-2018-03641), kalkylmallen finns hos LiU Uppdragsutbildning.

I de fall ansvarig institution vid LiU har svårt att bemanna en utbildning kan man ta upp frågan med LiU Uppdragsutbildning som, om det är möjligt, kan ge stöd i att söka lösningar.

En arbetstagare vid LiU som får en förfrågan angående utbildningsverksamhet/uppdragsutbildning ska ta upp frågan med närmaste chef.

Det kan finnas ett mervärde i att i viss mån involvera uppdragsgivaren i genomförandet av en utbildning, det kan till och med höja kvaliteten på den. Samma kvalitetskrav ska dock alltid ställas på uppdragsgivaren som på LiU.

2.9 Utbildningsverksamhet i relation till anställdas bisysslor

Utbildningsverksamhet som LiU enligt förordningen kan erbjuda som poänggivande eller icke-poänggivande uppdragsutbildning ska anställda vid LiU bedriva inom ramen för sin anställning, inte som bisyssloverksamhet. (Inom EES gäller, som nämnts ovan, att uppdragsutbildning avser personalutbildning, utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl eller - när det rör offentliga uppdragsgivare – utbildning som anordnas av biståndspolitiska skäl.)

Ett undantag finns: Om en utbildningsinsats inte är av större omfattning än en halv dag och kan betraktas som en punktinsats kan den, om arbetsgivaren tillåter och arbetstagaren vill, utföras som godkänd bisyssla. LiU godkänner detta trots att utbildningsinsatsen skulle kunna betraktas som en uppdragsutbildning enligt förordningen om uppdragsutbildning. (I sådana situationer ska förbudet mot sammanblandning av bisyssla och verksamhet vid LiU beaktas. Förbudet medför att den som utför bisysslan bland annat inte får använda sig av LiU:s resurser, grafiska profil eller web i anknytning till bisysslan.⁴)

2.10 Uppdragsutbildning visavi ordinarie utbildning

Enligt 4 § Förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor får uppdragsutbildning inte bedrivas på ett sådant sätt eller i sådan omfattning att den får negativ inverkan på ordinarie utbildning. I prefektens ansvar ligger att tillse att institutionens lärarresurser används på ett sätt som både gynnar den reguljära

⁴ Lokala riktlinjer för bisysslor (dnr LiU-2018-01556)

utbildningen och uppdragsutbildningen. Ett sätt att uppnå ömsesidiga synergieffekter kan vara att flertalet lärare deltar i både uppdragsutbildning och grundutbildning.

Så kallad samläsning får ske mellan den ordinarie utbildningen och uppdragsutbildningen under förutsättning att ordinarie utbildning inte påverkas negativt. Vid samläsning är det angeläget att föra en dialog med uppdragsgivaren om vilka förkunskaper som institutionen bedömer att deltagare måste ha för att klara en utbildning (det vill säga vilka förkunskapskraven brukar vara). Om det behövs särskilda åtgärder för att exempelvis ge stöd åt deltagare i en uppdragsutbildning, kan det vara nödvändigt att avtala om ekonomiska resurser för det.

Förhållandet att enskilda studenter i högskoleutbildningen kan komma att ifrågasätta uppdragsutbildningen och/eller samundervisningen ska i sig inte anses innebära en negativ inverkan på högskoleutbildningen.

2.11 Övriga regler i korthet

Några ytterligare regler presenteras här i korthet:

- En uppdragsutbildning kan enligt förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor ges i valfri omfattning, från några timmar till flera års utbildning. Det är också vad som gäller vid LiU.
- LiU ska se till att studenter och andra lätt kan få information om inriktningen och omfattningen av ett lärosätes uppdragsutbildning. LiU uppdragsutbildning ansvarar för att minst en gång per år erbjuda sig att informera studentkårerna om uppdragsutbildningsverksamheten vid LiU och är därmed tillgängliga för att svara på frågor.
- LiU Uppdragsutbildning ska skriftligen underrätta Universitetskanslersämbetet när LiU anordnar uppdragsutbildning som omfattar studier motsvarande mer än 60 högskolepoäng (4 § Förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor).

3 Kategorier av uppdragsutbildning vid LiU

Uppdragsutbildning kan erbjudas i form av hela utbildningar, kurser, seminarier, föreläsningar eller studiedagar för deltagare som är yrkesverksamma, söker arbete eller deltar av biståndsskäl (se avsnitt 2.5.1).

LiU kategoriserar sina uppdragsutbildningar i två grupper: skräddarsydda och öppna uppdragsutbildningar.

3.1.1 Skräddarsydd uppdragsutbildning

Skräddarsydd uppdragsutbildning utformas utifrån de kompetensbehov som identifierade deltagare bedöms ha. Processer som leder fram till en skräddarsydd utbildning kan se ut på olika sätt. Ibland har uppdragsgivaren en klarare bild både av vilka kompetensbehov som finns och av hur uppdragsutbildningen ska se ut till innehåll och form. Andra gånger diskuteras behoven och uppdragsutbildningen utformas i nära samverkan mellan uppdragsgivaren och LiU.

3.1.2 Öppen uppdragsutbildning

En öppen uppdragsutbildning är inte skräddarsydd för en speciell uppdragsgivare. Det finns två typer av öppen uppdragsutbildning:

1. En typ av öppen uppdragsutbildning är när LiU - utifrån den kunskap som genereras i forskning, utbildning och samverkan – utformar uppdragsutbildningar som marknadsförs och är tillgängliga för olika uppdragsgivare mot avgift.
2. En annan typ av öppen uppdragsutbildning skapas när LiU erbjuder enstaka platser på en ordinarie kurs eller program (på grundnivå eller avancerad nivå) som uppdragsutbildning. Ofta deltar deltagaren i dessa fall i undervisningen tillsammans med studenter på ordinarie utbildning. Men LiU kan också, om det finns underlag, välja att erbjuda hela kurser eller program i det ordinarie utbudet enbart till deltagare i uppdragsutbildning.

4 LiU:s organisation för uppdragsutbildning

År 2017 beslutade LiU (Dnr LiU-2017-02278) att institutionerna och fakulteterna ska planera och genomföra uppdragsutbildning med stöd av och med drivkraft från en universitetsgemensam funktion, LiU Uppdragsutbildning.

Institutionerna, fakulteterna och LiU Uppdragsutbildning har ett gemensamt ansvar för den uppdragsutbildning som bedrivs vid LiU. Institutionerna och fakulteterna har huvudansvaret för uppdragsutbildningens utformning och för att innehållet vilar på vetenskaplig grund.

LiU Uppdragsutbildning har huvudansvaret för att de uppdragsutbildningar som LiU erbjuder fungerar på det sätt som har avtalats med uppdragsgivaren. LiU Uppdragsutbildning har också ett övergripande ansvar för att - tillsammans med institutionerna, fakulteterna och uppdragsgivarna - identifiera nuvarande och framtida kunskapsbehov på arbetsmarknaden. I uppdraget ligger att utveckla former för samverkan om uppdragsutbildning och skapa goda och tillitsfulla relationer till omvärlden.

I följande avsnitt ges en beskrivning av de ansvarsområden som institutioner, fakulteter och LiU uppdragsutbildning har. Den process i vilka de samarbetar beskrivs mer i detalj i Hanteringsordning för uppdragsutbildning vid LiU.⁵

4.1 Ansvarig institution

Till varje uppdragsutbildning utses en ansvarig institution där i normalfallet majoriteten av de lärare som medverkar i den enskilda utbildningen har sin hemvist och som också, i samverkan med LiU Uppdragsutbildning, utarbetar förslag till en kursplan.

Institutionen ansvarar för:

- beslut om kursbeskrivning för icke-poänggivande uppdragsutbildning;
- att utifrån en LiU-gemensam kalkylmall för uppdragsutbildning göra en kalkyl över de egna kostnaderna för den enskilda utbildningen. Institu-

⁵ Se <https://insidan.liu.se/uppdragsutbildning/regler-och-riktlinjer?caslogin=1&caslocale=sv&ticket=ST-1551105778352-y8xHP7Kjm4ysS5GFEpk4GFUmT&l=sv> (beslut dnr LiU-2018-03256)

tionen har en dialog med och lämnar sin kalkyl till LiU Uppdragsutbildning. Tillsammans kommer LiU Uppdragsutbildning och institutionen fram till en rättvisande kalkyl;

- projektredovisning på institutionsnivå;
- att, när en utbildning diskuteras i en inledande fas, formulera en översiktlig plan över innehåll i och utformning av utbildningen. Arbetet ska ske i dialog med LiU Uppdragsutbildning och den presumtiva uppdragsgivaren; detta gäller oavsett om det handlar om en poänggivande eller icke-poänggivande uppdragsutbildning. Den översiktliga planen lämnas till LiU Uppdragsutbildning;
- att, om det blir aktuellt, lämna förslag till utbildnings- eller kursplan till fakulteten. Förslag till utbildnings- eller kursplan utformas i dialog med ansvarig projektledare på LiU Uppdragsutbildning;
- medverka i arbetet med att framställa kurs- och utbildningsinformation och liknande (genom dialog med LiU Uppdragsutbildning);
- att utse kursansvarig, efter samråd med LiU Uppdragsutbildning;
- att den enskilda uppdragsutbildningen planeras och genomförs enligt plan (enligt översiktlig plan, kursplan, intern överenskommelse, avtal);
- den enskilda uppdragsutbildningens utformning och innehåll;
- schemaläggning;
- bemanning; skriver avtal med externa aktörer i de fall där lärare anlitas externt. Institutionen ansvarar för att anlitande av extern bemanning hanteras korrekt enligt gällande regelverk (se vidare avsnitt 2.8);
- att lärare och examinatorer inom uppdragsutbildning uppfyller kompetenskraven för högskoleutbildning vid LiU;
- kompetensutveckling av lärare;
- kursutveckling;
- att medverka i dialogen med uppdragsgivare;
- att varje uppdragsutbildning utvärderas av deltagarna;
- att kursansvarig tillsammans med projektledaren på LiU Uppdragsutbildning följer upp och utvärderar hur det gemensamma arbetet med utbildningen har fallit ut. Utvärderingarna diarieförs och arkiveras som en del av kursdokumentationen;
- att uppdragsutbildning och ordinarie utbildning håller samma goda kvalitet i de fall när deltagare i uppdragsutbildning och studenter samläser; uppdragsutbildning får inte ha en negativ inverkan på den ordinarie utbildningen, vilket prefekten har ansvaret för;
- att reglerna om bisysslor följs så att lärares bisysslor inte påverkar LiU:s uppdragsutbildningsverksamhet negativt;⁶

⁶ Lokala riktlinjer för bisysslor (dnr LiU-2018-01556)

- att regler och riktlinjer för uppdragsutbildning följs.

Vid varje institution finns en utsedd person med ett särskilt ansvar för att vara samordnande och underlätta LiU:s arbete med uppdragsutbildning. Denna person förväntas vara insatt i vissa grundprinciper gällande uppdragsutbildning och kan fungera som en kanal mellan den egna organisationen och LiU Uppdragsutbildning. Ansvaret kan vila på exempelvis prefekten, proprefekten eller någon annan funktion med nära koppling till institutionsledningen. En institution kan initiera uppdragsutbildning och tar i så fall kontakt med LiU Uppdragsutbildning.⁷

4.2 Ansvarig fakultet

Till varje uppdragsutbildning utses en ansvarig fakultet som:

- tillser fakultetens kvalitetsansvar för uppdragsutbildning (genom att fastställa utbildnings- eller kursplan för poänggivande uppdragsutbildning och tillse att kursbeskrivning finns för icke poänggivande uppdragsutbildning);
- ansvarar för fakultetsbeslut om föreslagen kurs/utbildningsplan.

Vid varje fakultet finns en utsedd person med ett särskilt ansvar för att vara samordnande och underlätta LiU:s arbete med uppdragsutbildning. Denna person förväntas vara insatt i vissa grundprinciper gällande uppdragsutbildning och ska fungera som en kanal mellan den egna organisationen och LiU Uppdragsutbildning. En fakultet kan initiera uppdragsutbildning och tar i så fall kontakt med LiU Uppdragsutbildning.⁸

4.3 LiU Uppdragsutbildning

Uppdraget för LiU Uppdragsutbildning är att, tillsammans med institutioner och fakulteter, arbeta i enlighet med den vision som presenterades inledningsvis. LiU Uppdragsutbildning ska fungera som ett stöd och en drivkraft i LiU:s arbete med uppdragsutbildning.

LiU Uppdragsutbildning är en universitetsgemensam funktion som:

⁷ Beslut om strategi för uppdragsutbildning (dnr LIU-2017-02278)

⁸ Ibid.

- är avtalsskrivande part; alla uppdragsutbildningar vid LiU dokumenteras och godkänns av LiU Uppdragsutbildning (med ett möjligt undantag, se 2.6.4). På så sätt kan LiU vid varje tidpunkt sammanställa vilka utbildningar som har givits och ges;
- ersätter institutionerna enligt en given och i förväg överenskommen ekonomisk ram för varje enskild utbildning;
- bevakar presumtiva uppdragsgivares förfrågningar och hanterar upphandlingar och avtal;
- är en ingång till LiU i frågor som rör uppdragsutbildning;
- "mäklare" mellan uppdragsgivare och institutioner;
- ansvarar för kommunikation av och information om uppdragsutbildning vid LiU; skapar en universitetsgemensam bild av LiU som utförare av uppdragsutbildning;
- har kunskap om och bevakar förändringar av regelverk och riktlinjer rörande uppdragsutbildning;
- har projektansvar; varje utbildning utgör ett redovisningsprojekt och LiU Uppdragsutbildning ansvarar för budget, projektredivisning på central nivå etc;
- är kursvärd och handhar i princip all kursadministration (dock inte kursansvar, som t ex inkluderar schemaläggning); kursvärdskapet innefattar sådant som att hantera anmälningar och registrering, ha administrativa kontakter med interna och eventuella externa föreläsare, lägga in informations- och kursmaterial på hemsidan, ha kontakter med deltagare, vid behov boka, eller ha kontakt med uppdragsgivaren om, lokaler etc;
- skriver och distribuerar kursintyg;
- ombesörjer att uppdragsgivaren får möjlighet att utvärdera den enskilda utbildningen och samverkan med LiU om utbildningen;
- är om möjligt behjälplig när ansvarig institution behöver anlita lärare från externa aktörer eller från andra delar av LiU.

5 Studieadministrativa rutiner

I detta kapitel presenteras olika studieadministrativa rutiner för uppdragsutbildning vid LiU. För information om eventuella förändringar i dessa rutiner hänvisas anställda vid LiU till LiU Uppdragsutbildning.⁹

5.1 Kurs- och utbildningsplaner

All uppdragsutbildning vid LiU ska ha en fastställd kurs- eller utbildningsplan (för poänggivande uppdragsutbildning), kursbeskrivning (för icke-poänggivande utbildning) eller översiktlig plan (för utbildning som inte överstiger en halv dag). Förslag till kurs- eller utbildningsplan, kursbeskrivning eller översiktlig plan utformas av ansvarig institution i samråd med LiU Uppdragsutbildning. Utbildnings- eller kursplan fastställs av ansvarig fakultet, kursbeskrivning eller översiktlig plan av ansvarig institution.

LiU Uppdragsutbildning ombesörjer att kurs- eller utbildningsplan, kursbeskrivning eller översiktlig plan samt beslut om fastställande av kursplanen och beslut om utseende av examinator diarieförs tillsammans med avtalet. I de fall när det inte finns en av fakulteten fastställd kurs- eller utbildningsplan eller kursbeskrivning i det skede när avtal skrivs, bifogas en översiktlig plan som presenterar syfte, kursinnehåll, målgrupp, kursperiod, kursens omfattning, kurslitteratur, kursansvarig, föreläsare, lärare och kostnad för utbildningen.¹⁰ En fastställd kurs- eller utbildningsplan eller kursbeskrivning ska finnas när kursen börjar.

Kurser i uppdragsutbildningen är inte resursgrundande. Kurserna ska därför märkas med en särskild kurstyp (U) för att kunna särskiljas från de reguljära kurserna i Bilda.

5.2 Anmälan och registrering

5.2.1 Anmälan

Inför starten av en skräddarsydd uppdragsutbildning kan LiU Uppdragsutbildning erhålla en förteckning över kursdeltagarnas namn, adress och personnummer från uppdragsgivaren. Anmälan kan också ske genom att deltagare anmäler sig på LiU:s

⁹ Under 2018 och 2019 utreds om LiU kan utveckla befintliga rutiner för att hantera registrering mm för icke-poänggivande utbildningar, vilket kan komma att föranleda en revision av de studieadministrativa rutinerna.

¹⁰ Hanteringsordning för uppdragsutbildning (finns hos LiU Uppdragsutbildning, beslut dnr 2018-03256)

hemsida. Avtalet mellan LiU och uppdragsgivaren ska tydligt ange hur registrering ska ske för den aktuella utbildningen.

Inför starten av en öppen uppdragsutbildning kan uppdragsgivare anmäla deltagare. Den som vill delta kan också anmäla sitt intresse (med intyg från uppdragsgivaren) till LiU Uppdragsutbildning. LiU Uppdragsutbildning sammanställer en deltagarlista och lämnar den till ansvarig institution.

5.2.2 Registrering

För poänggivande uppdragsutbildning gäller att examensenheten, utifrån ett underlag från LiU Uppdragsutbildning, registrerar uppgifterna i Ladok. Utifrån fastställd kursplan upprättas ett kurstillfälle med kurskod och anmälningskod för kursanmälan och för Ladok.

För icke-poänggivande utbildning gäller att registrering sker genom att LiU Uppdragsutbildning tar emot anmälan och gör en kursdeltagarlista. Listan lämnas sedan till ansvarig institution.

LiU Uppdragsutbildning ombesörjer att relevant utbildningsinformation (ex deltagarförteckning, kursplan, schema, studiehandledning, litteraturlista, utvärdering) diarieförs och arkiveras.

5.3 Rapportering av resultat

Kursansvarig eller motsvarande är ansvarig för att alla resultat rapporteras i Ladok (för poänggivande kurser) eller redovisas till LiU Uppdragsutbildning (för icke poänggivande kurser).

5.4 Tillgodoräknande, kursbevis och intyg

De som deltar i uppdragsutbildning får ges betyg och examensbevis eller kursbevis enligt bestämmelserna för grundläggande högskoleutbildning, om samma kvalitetskrav ställs på uppdragsutbildningen som på grundläggande högskoleutbildning. Detta gäller även om deltagarna saknar behörighet för tillträde till grundläggande högskoleutbildning (6 § förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor).

Ett villkor för att uppdragsutbildningen ska anses ha samma kvalitet som högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå är att

högskolan har kursplaner och utbildningsplaner samt utser examinerator på samma sätt som i högskoleutbildningen på dessa nivåer (4 § Universitets- och högskolerådets föreskrifter).

Examensbevis, kursbevis och betyg utfärdas till deltagare i poänggivande uppdragsutbildning. Intyg kan utfärdas till deltagare i icke-poänggivande utbildning.

Deltagare som har genomgått en poänggivande uppdragsutbildning som uppfyller kvalitetskraven för högskoleutbildning har rätt att tillgodoräkna sig utbildningen som högskoleutbildning. Rätten gäller också deltagare som saknar grundläggande behörighet.

När utbildningen tillgodoräknas som högskoleutbildning kan deltagarna få kursbevis. I dessa fall gäller följande:

- Är det en kurs inom den ordinarie utbildningen får det av kursbeviset inte framgå att det är en uppdragsutbildning. Är det fråga om en för uppdragsgivare skräddarsydd utbildning, ska det tvärtom av kursbeviset framgå att det är en uppdragsutbildning.
- Vid poänggivande uppdragsutbildning ska kursbevis utfärdas efter genomgången utbildning utan ansökan, om detta anges i avtalet.
- Kurs från uppdragsutbildning kan ingå i ansökan om examen eller som merit vid ansökan till kurs eller program inom högskolans ordinarie utbildning.

Deltagare i icke-poänggivande uppdragsutbildning kan erhålla intyg, enligt upprättat avtal. Av intyget ska klart framgå att uppdragsutbildningen inte kan likställas med en poänggivande högskolekurs.

Den kursdeltagare som ej når kraven för godkänt betyg erhåller inget kursbevis eller annat intyg om deltagande.

5.5 Ansvar för utvärdering

Den institution som har ansvar för en uppdragsutbildning ansvarar för att deltagarna får möjlighet att utvärdera utbildningen. Om inte särskilt avtalats, sker utvärderingen enligt universitetets gängse kursvärderingar. Resultatet rapporteras till LiU uppdragsutbildning.¹¹

¹¹ Rutinerna för utvärdering av uppdragsutbildning utreds under 2018 och 2019 och kan komma att revideras.

LiU uppdragsutbildning ansvarar för att uppdragsgivaren får utvärdera samarbetet med LiU och ges möjlighet att lämna synpunkter på huruvida man tycker sig ha fått det som man har beställt.

Resultatet av utvärderingarna ska ligga till grund för utveckling av institutionens utbildning och forskning, bidra till att lärdomar tillvaratas i det interna arbetet med uppdragsutbildning samt användas för att stärka LiU:s kapacitet att samverka med befintliga och potentiella uppdragsgivare.

Försäljning av utbildning:

Ett vägledande schema för bedömning av möjlig hantering.

